

Monika Chorab

STUDIOWANIE Z PERSPEKTYWY ELEMENTÓW REALIZACJI ROLI WSPÓLNOTOWEJ WE WSPÓŁCZESNEJ RZECZYWISTOŚCI UNIwersYTECKIEJ

Słowa kluczowe: studiowanie, studenci, role społeczne, uniwersytet.

Streszczenie: Studiowanie tworzą złożone procesy edukacji (nauczania i uczenia się) oraz autoedukacji (samokształcenia i samowychowania). Studiowanie przebiega w związku i współzależności z podejmowaną i aktualnie realizowaną rolą wspólnotową (członka grup rówieśniczych, członka stowarzyszeń, związków, organizacji). Studiowanie przebiega na tle cech współczesnej rzeczywistości uniwersyteckiej. Fakt podejmowania studiów wyższych na uniwersytecie pozwala na wyodrębnienie studenckiej grupy społecznej, która została poddana analizom w ramach artykułu.

Artykuł stanowi raport z badań przeprowadzonych na terenie czterech najstarszych polskich uniwersytetów, element rozważań w obrębie pedagogiki szkoły wyższej oraz głos w dyskusji nad specyfiką studiowania we współczesnej rzeczywistości uniwersyteckiej.

Artykuł jest próbą diagnozy przebiegu studiowania, dokonaną z perspektywy realizacji elementów roli wspólnotowej w warunkach współczesnej rzeczywistości uniwersyteckiej oraz próbą odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób studiowanie – jego przebieg, zakres realizacji tworzących go składników, warunkowane jest aktualną (podejmowaną w toku studiów) rolą wspólnotową – czasem poświęcanym na realizację elementów roli wspólnotowej.

Wprowadzenie

Rzeczywistość uniwersytecka tworzy przestrzeń funkcjonowania studentów, których charakteryzuje wiek studiów, czyli okres nauki, zdobywania wykształcenia, wszechstronnego rozwoju osobowości oraz czas przygotowania się do pełnienia charakterystycznych dla człowieka dorosłego ról społecznych. Współcześni studenci w toku studiowania chętnie angażują się w działalność społeczną i wspólnotową w ramach grup funkcjonujących na terenie i poza uczelnią wyższą. Aktywność wspólnotowa ma charakter planowy i spontaniczny oraz jest naturalnym elementem studiowania rozumianego jako proces skiero-

wany ku zdobywaniu wiedzy i umiejętności oraz przygotowanie do aktywności zawodowej.

Artykuł jest próbą diagnozy przebiegu studiowania dokonaną z perspektywy realizacji elementów roli wspólnotowej w warunkach współczesnej rzeczywistości uniwersyteckiej oraz próbą odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób studiowanie – jego przebieg, zakres realizacji tworzących go składników warunkowane są aktualną (podejmowaną w toku studiów) rolą wspólnotową – czasem poświęcanym na realizację elementów roli wspólnotowej. Odpowiedź na to pytanie jest możliwa dzięki analizie form aktywności wspólnotowych podejmowanych przez studentów w toku studiowania wraz z diagnozą czasu, który studenci poświęcają na aktywność wspólnotową. Podstawą artykułu są częściowe wyniki badań przeprowadzonych na terenie czterech najstarszych polskich uniwersytetów, tj. w Uniwersytecie Jagiellońskim, Uniwersytecie Wrocławskim, Uniwersytecie Warszawskim i Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu¹. Badania zostały rozpoczęte w roku akademickim 2012/2013 (w semestrze letnim) oraz kontynuowane w roku akademickim 2013/2014 (w semestrze zimowym). Badania przeprowadzono z zastosowaniem metodologii badań ilościowych i jakościowych. Zastosowano takie narzędzia jak: kwestionariusz ankiety, kwestionariusz wywiadu indywidualnego oraz esej. W badaniach wzięło udział 1048 studentów oraz 17 pracowników naukowych. Celem przeprowadzonych badań była diagnoza przebiegu, zakresu i specyfiki zjawisk, składających się na współczesny przebieg studiowania, dokonana z perspektywy podejmowanych i realizowanych przez studentów ról edukacyjnych i pozaedukacyjnych warunkowanych współczesną rzeczywistością uniwersytecką.

Koncepcja studiowania jako proces przebiegający w studenckiej grupie społecznej

Dla odpowiednio szerokiego ujęcia studiowania jako procesu istotne jest wydobycie podstawowych elementów. Studiowanie to świadomy i samodzielny wysiłek studentów skierowany ku zdobywaniu wiedzy i umiejętności oraz przygotowaniu do pracy zawodowej (Najduchowska, Wnuk Lipińska 1992). Studiowanie określa się jako *gruntowne poznawanie, badanie, dociekanie za pomocą analizy naukowej oraz uczenie się w celu opanowania określonego zestawu wiadomości i umiejętności* (Szerląg 2006, s. 126). Jednostką aktywną jest tu studiujący człowiek, który zgodnie z rozumieniem łaćńskiego słowa

¹ Badania przeprowadzone zostały na potrzeby obronionej w czerwcu 2014 roku w Instytucie Pedagogiki UJ pracy doktorskiej pt. *Studiowanie z perspektywy ról społecznych studentów w toku stawiania się rzeczywistości uniwersyteckiej*. Praca została napisana pod kierunkiem prof. dr hab. Janiny Kostkiewicz. Recenzentami pracy byli prof. dr hab. Marian Śnieżyński oraz prof. dr hab. Stanisław Palka. Rozprawa oraz zaprezentowane w niniejszym artykule wyniki badań nie były wcześniej publikowane.

studiosus jako miłośnik wiedzy dąży do niej w sposób gorliwy i zaangażowany (Niemiec 2007). Studiowanie jest zjawiskiem, które trwa nieustannie i ma swoją dynamikę, w tym okresy dużej intensywności i spowolnienia, a nawet zablokowania (Żłobicki 2006). Studiowanie prowadzi do wieloaspektowego rozwoju młodego człowieka. Rozwój jest możliwy dzięki podejmowanym przez studentów działaniom. Studiowanie postrzegane w perspektywie działań wynikających z obowiązków studenckich stanowi złożony układ procesów edukacji i autoedukacji, które przebiegają w perspektywie trzech stopni kształcenia wyższego – studiów I, II, III stopnia.

Studiowanie rozumiane jako proces (nauczania–uczenia się), aby był skuteczny musi być celowy (proces edukacji, cele, metody, środki i organizacja kształcenia jest przedmiotem dydaktyki szkoły wyższej) (Bauman 2006).

Studiowanie będące przedmiotem zainteresowania niniejszego artykułu przebiega na terenie i w ramach rzeczywistości danego uniwersytetu i, jak wskazuje Malewski, w perspektywie szerszej (pozauniwersyteckiej) rzeczywistości społecznej. Według autora współczesny uniwersytet pozostaje w relacjach zależności od rynku, ponadnarodowych korporacji oraz organizacji politycznych i społeczeństwa (Malewski 2008).

Wskazana koncepcja studiowania podkreśla jego złożoność, wieloaspektowość oraz dynamiczny przebieg w perspektywie trzech stopni kształcenia wyższego.

Przynależność do studenckiej grupy społecznej implikuje pozycje w grupie oraz status studenta, czyli miejsce w hierarchii grupy, zależne od konkretnej osoby, która kreuje własne uczestnictwo w zgodzie z indywidualnymi cechami osobowymi i potrzebami. Ze statusem powiązane są podejmowane przez studentów role społeczne oraz wynikające z nich obowiązki. Przedstawiciele grupy społecznej studentów są również członkami innych grup, takich jak np. rodzina, grupa koleżeńska, grupa zawodowa itp. W każdej z grup zajmują konkretną pozycję, realizują obowiązujące ich zadania wynikające ze statusu i pełnią przypisane role społeczne. Wszystkie role realizowane w charakterystycznych dla danej osoby grupach odniesienia tworzą układ ról typowych dla danej jednostki. Dzięki realizacji wszystkich ról jest ona w stanie utrzymać status studenta oraz inne charakteryzujące ją i istotne dla indywidualnej biografii statusy. Według F. Znanieckiego rola społeczna jest *określeniem uczestnictwa jednostki w życiu społecznym* (Znaniecki 2011, s. 271). Rolę społeczną najprościej można za J. Szczepańskim zdefiniować jako *względnie stały i spójny system zachowań, będących reakcjami na zachowanie się innych osób, przebiegające według mniej lub bardziej wyraźnie ustalonego wzoru, którego grupa oczekuje od swoich członków* (Szczepański 1970, s. 76). Podobnie definiował rolę społeczną F. Znaniecki, pisząc, że rola *jest systemem normatywnych stosunków między jednostką a częścią jej środowiska społecznego. System taki wyznacza ta część środowiska, ten krąg społeczny, z którym jednostka jest*

dostatecznie związana; że warunkuje jej jaźń społeczną tj. obraz tego, czym winna być dla innych i dla siebie (Znaniński 1984, s. 530–531).

Role wspólnotowe podejmowane i realizowane w toku studiowania

W opinii badanych studiowanie sprzyja podejmowaniu ról wspólnotowych, które ze względu na specyfikę wieku studiów i warunki rzeczywistości uniwersyteckiej są niezwykle złożone. Fakt, że studenci są osobami pełnoletnimi determinuje podejmowaniu roli obywatela. Jak wskazują badani, młodzi ludzie w wieku studenckim mają już określone poglądy polityczne i świadomość obywatelską. Angażują się w prace społeczne, wydarzenia kulturalne. Według badanych studencka grupa społeczna to ludzie odpowiedzialni, którzy chętnie biorą czynny udział w tworzeniu państwa i świadomie podejmują swoje obowiązki obywatelskie (case 2, 5).

Studenci uczą się realizacji ról wspólnotowych, uczestnicząc w społeczności uniwersyteckiej, stając się elementem wspólnoty akademickiej i kultury studenckiej. Według badanych aktywność we wspólnocie uniwersyteckiej objawia się w wielorakich czynnościach – organizacji lub uczestnictwie w imprezach studenckich, działalności w kołach naukowych, samorządzie studenckim. Studenci uważają, że działalność społeczna podejmowana na terenie uczelni jest bardzo istotna dla ich rozwoju ze względu na fakt, że pozwala podwyższyć poziom wiedzy, rozwija umiejętności organizacyjne i samokontrolę oraz pozwala na indywidualny rozwój w wybranej dziedzinie życia społecznego. W opinii badanych organizacje działają prężnie, a ich układ na terenie uczelni jest bardzo rozbudowany, gdyż dotyczą każdej najmniejszej dziedziny życia uniwersyteckiego. Jako takie pozwalają studentom brać czynny udział w tworzeniu rzeczywistości uniwersyteckiej (case 3, 5, 10). Aktywność w organizacjach studenckich pozwala młodym ludziom na szeroki rozwój zainteresowań oraz przygotowuje do uczestnictwa w organizacjach, wspólnotach o charakterze lokalnym lub ogólnospołecznym.

Studenci równie aktywnie działają w organizacjach, które mają charakter zewnętrzny w stosunku do środowiska akademickiego. W tym wypadku działalność społeczna najczęściej sprowadza się do podejmowania roli wolontariusza. Rolę wolontariusza podejmuje 14,1% badanych, natomiast 20% planuje podjąć wolontariat w najbliższej przyszłości.

Podejmowanie roli wolontariusza nie zajmuje badanym zbyt dużo czasu. Największa grupa z 14,1% podejmujących wolontariat badanych – 62,4%, poświęca na działalność wolontariusza mniej niż 5 godzin w tygodniu, 28,2% z 14,1% podejmujących wolontariat badanych – 5–10 godzin, 3,5% z 14,1% podejmujących wolontariat badanych – 10–20 godzin, natomiast 5,9% podejmujących wolontariat badanych więcej niż 20 godzin.

Realizując rolę wolontariusza, studenci udzielają wsparcia różnym grupom potrzebujących. Realizując rolę wolontariusza studenci najczęściej udzielają

wsparcia potrzebującym dzieciom, młodzieży (60,4% z 14,1% podejmujących wolontariat badanych), osobom dorosłym (34% z 14,1% podejmujących wolontariat badanych), instytucjom (14,6% z 14,1% podejmujących wolontariat badanych), osobom chorym (13,9% z 14,1% podejmujących wolontariat badanych), osobom starszym (13,2% z 14,1% podejmujących wolontariat badanych) oraz zwierzętom (7,6% z 14,1% podejmujących wolontariat badanych). Udzielając wsparcia wybranej grupie społecznej, badani realizują różne obowiązki i zadania. Badani studenci wskazują takie obowiązki jak opieka, wsparcie, wychowanie i nauka (w przypadku 59,8% z 14,1% podejmujących wolontariat badanych), praca biurowa (w przypadku 47,2% z 14,1% podejmujących wolontariat badanych), praca w terenie (w przypadku 23,6% z 14,1% podejmujących wolontariat badanych) oraz praca fizyczna (w przypadku 11,8% z 14,1% podejmujących wolontariat badanych).

Realizacja roli wolontariusza może łączyć się z aktywną działalnością i przynależnością do organizacji społecznej, co charakteryzuje 13,6% badanych studentów, a 22,1% planuje rozpocząć aktywność w organizacji społecznej w najbliższej przyszłości.

Organizacje społeczne, w których działa 13,6% badanych studentów, w większości przypadków mają charakter organizacji świeckich (52,9%), studenckich i naukowych (24,4%), kościelnych (12,6%).

Działalność w ramach wspólnotowej roli wolontariusza, według badanych studentów, obok pomocy potrzebującym pozwala na zdobycie doświadczenia w pracy z innymi ludźmi oraz podnoszenie kwalifikacji zawodowych (case 17). Studenci działają w instytucjach, które profilowo przystają do ich kierunku wykształcenia, co pozwala im na zdobycie cennego doświadczenia. Angażują się również w działalność pomocową dla konkretnej wybranej przez siebie grupy społecznej.

W ramach zestawu ról wspólnotowych nie można zapomnieć o roli kolegi, koleżanki, której podejmowanie i realizacja jest niezwykle ważnym elementem życia studenckiego. Większość badanych (43,3%) spotyka się ze znajomymi kolegami i koleżankami regularnie, 38,1% czasami, 17,6% rzadko, a jedynie 1% nigdy. Do grona znajomych badanych studentów należą głównie koledzy i koleżanki z uczelni (w przypadku 85,8% badanych), członkowie rodziny (w przypadku 42,3% badanych), koledzy i koleżanki z wcześniejszych szkół (w przypadku 26,6% badanych), koledzy i koleżanki wolontariusze (w przypadku 18,7% badanych), koledzy i koleżanki z pracy (w przypadku 15% badanych).

Rola koleżeńska jest pierwszą rolą kształtowaną w czasie studiów, która rozwija się już od pierwszych zajęć, kiedy studenci poznają kolegów ze swojej grupy i roku studiów. Czynnikiem wzmacniającym podejmowanie roli kolegi i koleżanki jest wspólne zamieszkiwanie, np. w akademiku, środowisku sprzyjającym dla życia towarzyskiego młodego człowieka. Jak twierdzą badani, akademiki to idealne miejsce na to, aby poznać innych ludzi, a życie w uni-

wersyteckich akademikach to świetna zabawa w gronie przyjaciół. Rola kolegi, koleżanki jest dla studentów niezwykle istotna i znajduje się najczęściej na pierwszym miejscu wśród ról, szczególnie pierwszorocznych studentów (case 1, 2, 15). Studenci jako członkowie społeczności rówieśniczej wchodzą w interakcje ze swoimi kolegami i koleżankami nie tylko z uczelni, ale też z innych środowisk, w których się obracają. Relacje z innymi młodymi ludźmi mają pozytywny wpływ na społeczne funkcjonowanie studentów. Dzięki rówieśniczym relacjom pogłębiają i rozwijają się umiejętności komunikacyjne. Warto również dodać, że młodzi ludzie bardzo często spędzają ze sobą każdą wolną chwilę, co więcej – tworzą wszelkiego rodzaju wspólnoty, grupy, którym przyświeca konkretny zamysł. Relacjom z innymi studentami towarzyszy wytwarzanie się więzi, nawiązywanie się nowych przyjaźni, a także miłości. Niektóre z nich są tylko chwilowe, ale wiele znajomości z czasów studenckich, pozostaje w życiu na zawsze jako początek przyjaźni trwających całe życie (case 3, 4, 25).

Jak twierdzą badani studenci, rola kolegi i koleżanki często sprowadza się do roli tzw. imprezowicza. Badani studenci jako podstawowe sposoby spędzania czasu ze znajomymi podają imprezy i wspólne przebywanie w pubach, barach czy chodzenie na dyskoteki (case 6, 16,17). Z rolą imprezowicza wiąże się wiele sytuacji problemowych. Podatny na wpływy rówieśnicze student może nadużywać alkoholu i sięgać po narkotyki, co mimo że w opinii studenta pozytywnie rzutuje na relacje ze znajomymi, to ma negatywny wpływ na rozwój, zdrowie i realizację obowiązków studenckich i naukę (case 22). Badani studenci widzą, że dla grupy ich kolegów i koleżanek studia to wieczne imprezy, czas, w którym nauka to rzecz drugorzędna i przykra konieczność (case 8).

Powyższa analiza ukazuje współczesnego studenta jako człowieka odpowiedzialnego, który jest świadomy swoich obowiązków i uprawnień obywatelskich i udziela się społecznie na rzecz wybranych środowisk, zbiorowości społecznych. Jako aktywny wolontariusz staje się członkiem wspólnoty danej instytucji, której pomaga. Ważną rolą wspólnotową jest rola kolegi, koleżanki, na której podejmowanie część pracujących studentów nie ma czasu. Natomiast dla części wskazana rola jest na tyle ważna, że poświęcają jej więcej uwagi niż obowiązkom studenckim, co może negatywnie oddziaływać na jakość realizacji obowiązków studenckich.

Studiowanie z perspektywy podejmowania i realizacji elementów roli wspólnotowej

Aby odpowiedzieć na pytanie badawcze, w jaki sposób studiowanie – jego przebieg, zakres realizacji tworzących go składników, warunkowane jest aktualną (podejmowaną w toku studiów) rolą wspólnotową (członka grup rówieśniczych, członka stowarzyszeń, związków, organizacji), należy odpowiedzieć na pytanie, jaki jest związek między częstotliwością podejmowania

obowiązków studenckich, zaangażowaniem w realizację obowiązków studenckich, czasem poświęcanym na realizację obowiązków studenckich a czasem poświęcanym na realizację obowiązków wolontariusza i uczestnictwo w organizacjach społecznych oraz częstotliwością spotykania się ze znajomymi.

Poniżej znajduje się analiza związków między częstotliwością podejmowania obowiązków studenckich, zaangażowaniem w realizację obowiązków studenckich, czasem poświęcanym na realizację obowiązków studenckich a czasem poświęcanym na realizację obowiązków wolontariusza i uczestnictwo w organizacjach społecznych.

Analizę zależności pomiędzy czasem poświęcanym na realizację obowiązków wolontariusza a częstotliwością podejmowania obowiązków studenckich, ukazuje tabela 1.

Tabela 1. Zależność pomiędzy czasem poświęcanym na realizację obowiązków wolontariusza a częstotliwością podejmowania obowiązków studenckich (4 testy dały wynik istotny statystycznie – kursywa) (N = 1048)

Zależność pomiędzy czasem poświęcanym na realizację obowiązków wolontariusza a częstotliwością podejmowania obowiązków studenckich w poniższym zakresie	Wynik χ^2	Istotność	V Cramera	C Pearsona
Obecność na wykładach	3,232	0,520	0,098	0,137
Obecność na ćwiczeniach	0,476	0,788	0,053	0,053
Uczestnictwo w zajęciach obowiązkowych	2,632	0,268	0,126	0,125
Uczestnictwo w zajęciach nieobowiązkowych	6,016	0,421	0,135	0,188
<i>Uczestnictwo w zajęciach dodatkowych</i>	<i>16,339</i>	<i>0,012</i>	<i>0,221</i>	<i>0,298</i>
Uczestnictwo w zajęciach e-learningowych	10,863	0,093	0,181	0,249
Zadania zespołowe realizowane w ramach zajęć	6,733	0,346	0,143	0,199
Zadania indywidualne realizowane w ramach zajęć	5,603	0,469	0,130	0,180
Aktywny udział w zajęciach	2,954	0,565	0,094	0,132
<i>Przygotowanie się do udziału w zajęciach</i>	<i>12,966</i>	<i>0,011</i>	<i>0,197</i>	<i>0,268</i>
Przygotowanie się do kolokwium, egzaminów	5,736	0,220	0,131	0,183
Uczestnictwo w wykładach otwartych	2,893	0,822	0,093	0,130
Uczestnictwo w dodatkowych kursach i szkoleniach	8,616	0,196	0,161	0,221
Czytanie obowiązkowej literatury naukowej	9,454	0,051	0,168	0,231
<i>Czytanie nieobowiązkowej literatury naukowej</i>	<i>19,379</i>	<i>0,004</i>	<i>0,240</i>	<i>0,322</i>
Korzystanie z czasopism naukowych	5,830	0,442	0,132	0,183
Korzystanie z literatury naukowej w języku innym niż polski	9,591	0,143	0,170	0,234
Korzystanie z e-zasobów bibliotek	6,112	0,411	0,135	0,187
Praca w bibliotece	2,942	0,816	0,094	0,132
Przygotowanie się do prowadzenia zajęć dydaktycznych	3,865	0,695	0,107	0,150
Prowadzenie zajęć z zastosowaniem nowoczesnych narzędzi	11,235	0,081	0,184	0,252

Prowadzenie zajęć z zastosowaniem metody e-learningu	2,443	0,655	0,086	0,121
Pisanie artykułów teoretycznych	6,376	0,382	0,139	0,193
Pisanie artykułów o charakterze raportów z badań	6,214	0,400	0,137	0,191
Prowadzenie badań naukowych na potrzeby artykułów, referatów	2,690	0,847	0,091	0,127
Prowadzenie badań naukowych na potrzeby projektów	4,563	0,601	0,118	0,164
Uczestnictwo w zespołach badawczych	3,957	0,682	0,111	0,154
Uczestnictwo w konferencjach, seminariach naukowych	2,891	0,822	0,093	0,130
Wygłaszanie referatów na konferencjach, seminariach	8,338	0,214	0,158	0,218
Prezentacja plakatów na konferencjach, seminariach naukowych	7,786	0,254	0,155	0,214
Podjęcie kwerend bibliotecznych	8,687	0,192	0,162	0,224
Konsultacje z pracownikami naukowymi	10,288	0,113	0,177	0,242
Działalność w kołach naukowych	4,795	0,570	0,121	0,168
<i>Działalność w samorządzie studenckim</i>	<i>15,640</i>	<i>0,016</i>	<i>0,217</i>	<i>0,293</i>

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Analiza dotyczy tylko odpowiedzi w ramach testów istotnych statystycznie.

Studenci, którzy nigdy nie uczestniczą w zajęciach dodatkowych (nieobjętych programem studiów), na realizację obowiązków wolontariusza poświęcają mniej niż 5 godzin w tygodniu (72% badanych), 5–10 godzin (12% badanych), 10–20 godzin (8% badanych), 20–30 godzin w tygodniu (4% badanych), więcej niż 40 godzin w tygodniu (4% badanych). Studenci, którzy regularnie uczestniczą w zajęciach dodatkowych (nieobjętych programem studiów), na realizację obowiązków wolontariusza poświęcają mniej niż 5 godzin w tygodniu (78,79% badanych), 5–10 godzin w tygodniu (9,09% badanych), 10–20 godzin w tygodniu (3,03% badanych), 20 – 30 godzin w tygodniu (3,03% badanych), 30–40 godzin w tygodniu (3,03% badanych), więcej niż 40 godzin w tygodniu (3,03% badanych).

Mimo istotnego wyniku statystycznego testu czas poświęcany przez studentów na realizację obowiązków wolontariusza pozostaje bez związku z częstotliwością uczęszczania na zajęcia dodatkowe.

Studenci, którzy nigdy nie realizują zadań indywidualnych w ramach zajęć na realizację obowiązków wolontariusza poświęcają mniej niż 5 godzin w tygodniu (66,67% badanych), 5–10 godzin w tygodniu (33,33% badanych). Studenci, którzy regularnie realizują zadania indywidualne w ramach zajęć na realizację obowiązków wolontariusza poświęcają mniej niż 5 godzin w tygodniu (59,8% badanych), 5–10 godzin w tygodniu (30,39% badanych), 10–20 godzin w tygodniu (2,94% badanych), 20–30 godzin w tygodniu (1,96%

badanych), 30–40 godzin w tygodniu (1,96% badanych), więcej niż 40 godzin w tygodniu (2,94% badanych).

Mimo istotnego wyniku statystycznego testu czas poświęcany przez studentów na realizację obowiązków wolontariusza pozostaje bez związku z częstotliwością realizacji zadań indywidualnych w ramach zajęć.

Studenci, którzy nigdy nie przygotowują się do udziału w zajęciach, na realizację obowiązków wolontariusza poświęcają mniej niż 5 godzin w tygodniu (100% badanych). Studenci, którzy regularnie przygotowują się do udziału w zajęciach, na realizację obowiązków wolontariusza poświęcają mniej niż 5 godzin w tygodniu (63,44% badanych), 5–10 godzin w tygodniu (29,03% badanych), 10–20 godzin w tygodniu (2,15% badanych), 20–30 godzin w tygodniu (1,08% badanych), 30–40 godzin w tygodniu (2,15% badanych), więcej niż 40 godzin w tygodniu (2,15% badanych).

Mimo istotnego wyniku statystycznego testu czas poświęcony przez studentów na realizację obowiązków wolontariusza pozostaje bez związku z częstotliwością przygotowywania się do udziału w zajęciach.

Studenci, którzy nigdy nie czytają nieobowiązkowej literatury naukowej, na realizację obowiązków wolontariusza poświęcają mniej niż 5 godzin w tygodniu (66,67% badanych), 5–10 godzin w tygodniu (11,11% badanych), 10–20 godzin w tygodniu (16,67% badanych), 20–30 godzin w tygodniu (5,56% badanych). Studenci, którzy regularnie czytają literaturę naukową, na realizację obowiązków wolontariusza poświęcają mniej niż 5 godzin w tygodniu (78,38% badanych), 5–10 godzin w tygodniu (13,51% badanych), 10–20 godzin w tygodniu (2,7% badanych), 30–40 godzin w tygodniu (2,7% badanych), więcej niż 40 godzin w tygodniu (2,7% badanych).

Mimo istotnego wyniku statystycznego testu czas poświęcony przez studentów na realizację obowiązków wolontariusza pozostaje bez związku z częstotliwością czytania nieobowiązkowej literatury naukowej.

Studenci, którzy nigdy nie podejmują działalności w kole naukowym, na realizację obowiązków wolontariusza poświęcają mniej niż 5 godzin w tygodniu (65,94% badanych), 5–10 godzin w tygodniu (26,09% badanych), 10–20 godzin w tygodniu (2,9% badanych), 20–30 godzin w tygodniu (2,17% badanych), 30–40 godzin w tygodniu (1,45% badanych), więcej niż 40 godzin w tygodniu (1,45% badanych). Studenci, którzy regularnie podejmują działalność w kole naukowym, na realizację obowiązków wolontariusza poświęcają 5–10 godzin w tygodniu (66,67% badanych), mniej niż 5 godzin w tygodniu (16,67% badanych), 10–20 godzin w tygodniu (8,33% badanych), więcej niż 40 godzin w tygodniu (8,33% badanych). Studenci, którzy na realizację obowiązków wolontariusza poświęcają więcej czasu (5–10 godzin w tygodniu), regularnie podejmują działalność w kole naukowym.

Analiza związku między czasem poświęcanym na realizację obowiązków wolontariusza a zaangażowaniem w realizację obowiązków studenckich dała wynik nieistotny statystycznie.

Analiza związku między czasem poświęcanym na realizację obowiązków wolontariusza a czasem poświęcanym na realizację obowiązków studenckich dała wynik nieistotny statystycznie. Potwierdza to brak związku między czasem poświęcanym na realizację obowiązków wolontariusza a zaangażowaniem i częstotliwością realizacji obowiązków studenckich.

Analizę zależności pomiędzy czasem poświęcanym na uczestnictwo w organizacji społecznej a częstotliwością podejmowania obowiązków studenckich ukazuje tabela 2.

Tabela 2. Zależność pomiędzy czasem poświęcanym na uczestnictwo w organizacji społecznej a częstotliwością podejmowania obowiązków studenckich (7 testów dało wynik istotny statystycznie – kursywa) (N = 1048)

Zależność pomiędzy czasem poświęcanym na uczestnictwo w organizacji społecznej a częstotliwością podejmowania obowiązków studenckich w poniższym zakresie	Wynik χ^2	Istotność	V Cramera	C Pearsona
Obecność na wykładach	6,939	0,643	0,123	0,209
Obecność na ćwiczeniach	8,172	0,226	0,164	0,227
Uczestnictwo w zajęciach obowiązkowych	—	—	—	—
<i>Uczestnictwo w zajęciach nieobowiązkowych</i>	<i>17,102</i>	<i>0,047</i>	<i>0,195</i>	<i>0,320</i>
Uczestnictwo w zajęciach dodatkowych	6,979	0,639	0,124	0,210
<i>Uczestnictwo w zajęciach e-learningowych</i>	<i>19,284</i>	<i>0,023</i>	<i>0,206</i>	<i>0,337</i>
<i>Zadania zespołowe realizowane w ramach zajęć</i>	<i>23,432</i>	<i>0,005</i>	<i>0,227</i>	<i>0,367</i>
<i>Zadania indywidualne realizowane w ramach zajęć</i>	<i>22,707</i>	<i>0,007</i>	<i>0,223</i>	<i>0,361</i>
<i>Aktywny udział w zajęciach</i>	<i>13,514</i>	<i>0,036</i>	<i>0,212</i>	<i>0,287</i>
Przygotowanie się do udziału w zajęciach	4,347	0,630	0,120	0,168
Przygotowanie się do kolokwium, egzaminów	8,806	0,185	0,171	0,235
Uczestnictwo w wykładach otwartych	13,162	0,155	0,170	0,282
Uczestnictwo w dodatkowych kursach i szkoleniach	11,904	0,219	0,163	0,271
Czytanie obowiązkowej literatury naukowej	4,248	0,643	0,119	0,167
Czytanie nieobowiązkowej literatury naukowej	8,814	0,455	0,139	0,235
Korzystanie z czasopism naukowych	14,428	0,108	0,178	0,294
Korzystanie z literatury naukowej w języku obcym	7,347	0,601	0,128	0,216
<i>Korzystanie z e-zasobów bibliotek</i>	<i>18,258</i>	<i>0,032</i>	<i>0,200</i>	<i>0,327</i>
Praca w bibliotece	4,500	0,876	0,100	0,171
Przygotowanie się do prowadzenia zajęć	3,865	0,695	0,107	0,150
Przygotowanie się do prowadzenia zajęć	9,695	0,376	0,146	0,245
Prowadzenie zajęć z zastosowaniem nowoczesnych narzędzi	4,145	0,902	0,096	0,163
Prowadzenie zajęć e-learningowych	6,379	0,382	0,146	0,202
Pisanie artykułów teoretycznych	6,165	0,723	0,117	0,199
Pisanie artykułów o charakterze raportów z badań	6,439	0,695	0,119	0,202
Prowadzenie badań naukowych na potrzeby artykułów, referatów	5,021	0,832	0,106	0,181

<i>Prowadzenie badań naukowych na potrzeby projektów</i>	15,040	0,020	0,224	0,302
Uczestnictwo w zespołach badawczych	11,682	0,232	0,162	0,270
Uczestnictwo w konferencjach, seminariach	8,554	0,479	0,138	0,232
Wygłaszanie referatów na konferencjach, seminariach	3,644	0,725	0,110	0,153
Prezentacja plakatów na konferencjach, seminariach	3,452	0,944	0,088	0,150
Podejmowanie kwerend bibliotecznych	6,022	0,738	0,116	0,197
Konsultacje z pracownikami naukowymi	15,186	0,086	0,183	0,302
Działalność w kołach naukowych	11,482	0,244	0,161	0,269
Działalność w samorządzie studenckim	13,195	0,154	0,171	0,283

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Analiza dotyczy tylko odpowiedzi w ramach testów istotnych statystycznie.

Studenci, którzy regularnie uczestniczą w zajęciach, na których obecność jest nieobowiązkowa, poświęcają na uczestnictwo w organizacjach społecznych mniej niż 5 godzin w tygodniu (72,22% badanych), 5–10 godzin w tygodniu (16,67% badanych), 10–20 godzin w tygodniu (5,56% badanych), 20–30 godzin w tygodniu (3,7% badanych), 30–40 godzin w tygodniu (1,85% badanych). Studenci, którzy nigdy nie uczestniczą w zajęciach, na których obecność jest nieobowiązkowa, na uczestnictwo w organizacjach społecznych poświęcają mniej niż 5 godzin w tygodniu (50% badanych), 5–10 godzin w tygodniu (40% badanych), 20–30 godzin w tygodniu (10% badanych).

Mimo istotnego wyniku statystycznego testu czas poświęcony przez studentów na uczestnictwo w organizacjach społecznych pozostaje bez związku z częstotliwością uczęszczania na zajęcia, na których obecność jest nieobowiązkowa.

Studenci, którzy regularnie uczestniczą w zajęciach prowadzonych metodą e-learningu, na uczestnictwo w organizacji społecznej poświęcają mniej niż 5 godzin w tygodniu (46,15% badanych), 5–10 godzin w tygodniu (15,38% badanych), 10–20 godzin w tygodniu (38,46% badanych). Studenci, którzy nigdy nie uczestniczą w zajęciach prowadzonych metodą e-learningu, na uczestnictwo w organizacji społecznej poświęcają mniej niż 5 godzin w tygodniu (65,79% badanych), 5–10 godzin w tygodniu (21,05% badanych), 10–20 godzin w tygodniu (9,21% badanych), 20–30 godzin w tygodniu (2,63% badanych), 30–40 godzin w tygodniu (1,32% badanych).

Mimo istotnego wyniku statystycznego testu czas poświęcony przez studentów na uczestnictwo w organizacjach społecznych pozostaje bez związku z częstotliwością uczęszczania na zajęcia prowadzone metodą e-learningu.

Studenci, którzy regularnie realizują zadania zespołowe w ramach zajęć, na uczestnictwo w organizacji społecznej poświęcają mniej niż 5 godzin w tygodniu (55,56% badanych), 5–10 godzin w tygodniu (23,81% badanych), 10–20 godzin w tygodniu (19,05% badanych), 30–40 godzin w tygodniu (1,59%

badanych). Studenci, którzy nigdy nie realizują zadań zespołowych w ramach zajęć, na uczestnictwo w organizacji społecznej poświęcają mniej niż 5 godzin w tygodniu (76,19% badanych), 5–10 godzin w tygodniu (9,52% badanych), 20–30 godzin w tygodniu (9,52% badanych).

Mimo istotnego wyniku statystycznego testu czas poświęcony przez studentów na uczestnictwo w organizacjach społecznych pozostaje bez związku z częstotliwością realizacji zadań zespołowych w ramach zajęć.

Studenci, którzy nigdy nie biorą aktywnego udziału w zajęciach, na uczestnictwo w organizacji społecznej poświęcają mniej niż 5 godzin w tygodniu (100% badanych).

Studenci, którzy regularnie biorą aktywny udział w zajęciach, na uczestnictwo w organizacji społecznej poświęcają mniej niż 5 godzin w tygodniu (58,97% badanych), 5–10 godzin w tygodniu (28,21% badanych), 10–20 godzin w tygodniu (11,54% badanych), 30–40 godzin w tygodniu (1,28% badanych).

Mimo istotnego wyniku statystycznego testu czas poświęcony przez studentów na uczestnictwo w organizacjach społecznych pozostaje bez związku z częstotliwością podejmowania aktywnego udziału w zajęciach.

Studenci, którzy nigdy nie korzystają z e-zasobów bibliotek, na uczestnictwo w organizacji społecznej poświęcają mniej niż 5 godzin w tygodniu (63,41% badanych), 5–10 godzin w tygodniu (19,51% badanych), 10–20 godzin w tygodniu (14,63% badanych), 20–30 godzin w tygodniu (2,44% badanych). Studenci którzy regularnie korzystają z e-zasobów bibliotek, na uczestnictwo w organizacji społecznej poświęcają mniej niż 5 godzin w tygodniu (70,73% badanych), 5–10 godzin w tygodniu (26,83% badanych), 10–20 godzin w tygodniu (2,44% badanych).

Mimo istotnego wyniku statystycznego testu czas poświęcony przez studentów na uczestnictwo w organizacjach społecznych pozostaje bez związku z częstotliwością korzystania z e-zasobów bibliotek.

Studenci, którzy nigdy nie prowadzą badań naukowych na potrzeby projektów badawczych, na uczestnictwo w organizacji społecznej poświęcają mniej niż 5 godzin w tygodniu (64,37% badanych), 5–10 godzin w tygodniu (18,39% badanych), 10–20 godzin w tygodniu (11,49% badanych), 20–30 godzin w tygodniu (3,45% badanych), 30–40 godzin w tygodniu (2,3% badanych). Studenci, którzy regularnie prowadzą badania naukowe na potrzeby projektów badawczych, na uczestnictwo w organizacji społecznej poświęcają mniej niż 5 godzin w tygodniu (73,91% badanych), 5–10 godzin w tygodniu (17,39% badanych), 10–20 godzin w tygodniu (4,35% badanych), 30–40 godzin w tygodniu (4,35% badanych).

Mimo istotnego wyniku statystycznego testu czas poświęcony przez studentów na uczestnictwo w organizacjach społecznych pozostaje bez związku z częstotliwością prowadzenia badań na potrzeby projektów badawczych.

Analiza związku między czasem poświęcanym na uczestnictwo w organizacji społecznej a zaangażowaniem w realizację obowiązków studenckich dała wynik nieistotny statystycznie.

Analiza związku między czasem poświęcanym na uczestnictwo w organizacji społecznej a czasem poświęcanym na realizację obowiązków studenckich dała wynik nieistotny statystycznie. Potwierdza to brak związku między czasem poświęcanym na uczestnictwo w organizacji społecznej a zaangażowaniem i częstotliwością realizacji obowiązków studenckich.

Podsumowując, w toku analizy statystycznej nie stwierdzono związków między częstotliwością podejmowania obowiązków studenckich, zaangażowaniem w realizację obowiązków studenckich, czasem poświęcanym na realizację obowiązków studenckich a czasem poświęcanym na realizację obowiązków wolontariusza i uczestnictwo w organizacji społecznej.

Poniżej znajduje się analiza związków między częstotliwością podejmowania obowiązków studenckich, zaangażowaniem w realizację obowiązków studenckich, czasem poświęcanym na realizację obowiązków studenckich a częstotliwością spotykania się ze znajomymi.

Analizę zależności pomiędzy częstotliwością spotykania się ze znajomymi a częstotliwością podejmowania obowiązków studenckich ukazuje tabela 3.

Tabela 3. Zależność pomiędzy częstotliwości spotykania się ze znajomymi a częstotliwością podejmowania obowiązków studenckich (9 testów dało wynik istotny statystycznie – kursywa) (N = 1048)

Zależność pomiędzy czasem poświęcanym na realizację obowiązków domowych a częstotliwością podejmowania obowiązków studenckich w poniższym zakresie	Wynik χ^2	Istotność	V Cramera	C Pearsona
<i>Obecność na wykładach</i>	17,849	0,037	0,078	0,134
Obecność na ćwiczeniach	11,104	0,269	0,062	0,107
<i>Uczestnictwo w zajęciach obowiązkowych</i>	27,445	0,000	0,120	0,167
Uczestnictwo w zajęciach nieobowiązkowych	7,840	0,550	0,052	0,090
<i>Uczestnictwo w zajęciach dodatkowych</i>	20,625	0,014	0,084	0,145
Uczestnictwo w zajęciach e-learningowych	3,035	0,963	0,032	0,056
<i>Zadania zespołowe realizowane w ramach zajęć</i>	30,598	0,000	0,103	0,176
Zadania indywidualne realizowane w ramach zajęć	6,931	0,644	0,049	0,085
<i>Aktywny udział w zajęciach</i>	25,214	0,003	0,093	0,160
<i>Przygotowanie się do udziału w zajęciach</i>	20,747	0,014	0,085	0,145
Przygotowanie się do kolokwium, egzaminów	8,005	0,534	0,053	0,091
<i>Uczestnictwo w wykładach otwartych</i>	26,220	0,002	0,095	0,163
Uczestnictwo w dodatkowych kursach i szkoleniach	13,976	0,123	0,070	0,120
Czytanie obowiązkowej literatury naukowej	15,185	0,086	0,073	0,125

Czytanie nieobowiązkowej literatury naukowej	13,243	0,152	0,068	0,116
<i>Korzystanie z czasopism naukowych</i>	22,607	0,007	0,089	0,152
Korzystanie z literatury naukowej w języku innym niż polski	9,429	0,399	0,057	0,099
Korzystanie z e-zasobów bibliotek	11,064	0,271	0,062	0,106
Praca w bibliotece	9,553	0,388	0,058	0,099
Przygotowanie się do prowadzenia zajęć dydaktycznych	8,194	0,515	0,053	0,092
<i>Prowadzenie zajęć z zastosowaniem nowoczesnych narzędzi</i>	17,157	0,046	0,077	0,132
Prowadzenie zajęć z zastosowaniem metody e-learningu	8,487	0,486	0,054	0,094
Pisanie artykułów teoretycznych	12,686	0,177	0,066	0,114
Pisanie artykułów o charakterze raportów z badań	12,086	0,209	0,065	0,112
Prowadzenie badań naukowych na potrzeby artykułów, referatów	14,660	0,101	0,071	0,123
Prowadzenie badań naukowych na potrzeby projektów	13,184	0,154	0,068	0,117
Uczestnictwo w zespołach badawczych	9,635	0,381	0,058	0,100
Uczestnictwo w konferencjach, seminariach naukowych	13,441	0,144	0,068	0,118
Wygłaszanie referatów na konferencjach, seminariach	13,814	0,129	0,069	0,119
Prezentacja plakatów na konferencjach, seminariach	11,692	0,231	0,064	0,110
Podejmowanie kwerend bibliotecznych	7,224	0,614	0,050	0,087
Konsultacje z pracownikami naukowymi	7,648	0,570	0,052	0,089
Działalność w kołach naukowych	15,955	0,068	0,075	0,128
Działalność w samorządzie studenckim	13,595	0,137	0,069	0,119

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Studenci, którzy nigdy nie są obecni na wykładach, ze znajomymi spotykają się regularnie (43,59% badanych), czasami (40,47% badanych), rzadko (17,97% badanych), nigdy (0,91% badanych). Studenci, którzy rzadko są obecni na wykładach, ze znajomymi spotykają się regularnie (52,76% badanych), czasami (23,62% badanych), rzadko (21,26% badanych), nigdy (2,36% badanych). Studenci, którzy regularnie są obecni na wykładach, ze znajomymi spotykają się regularnie (40,65% badanych), czasami (40,47% badanych), rzadko (17,97% badanych), nigdy (0,91% badanych).

Mimo istotnego wyniku statystycznego testu częstotliwość spotykania się ze znajomymi pozostaje bez związku z częstotliwością obecności na wykładach.

Studenci, którzy nigdy nie są obecni na zajęciach, na których obecność jest obowiązkowa, ze znajomymi spotykają się czasami (66,66% badanych), regularnie (33,33% badanych). Studenci, którzy rzadko są obecni na zajęciach, na których obecność jest obowiązkowa, ze znajomymi spotykają się rzadko (72,73% badanych), regularnie (18,18% badanych), czasami (9,09% badanych). Studenci, którzy regularnie uczestniczą w zajęciach, na których obecność jest obowiązkowa, ze znajomymi spotykają się regularnie (43,12% badanych), czasami (39,19% badanych), rzadko (16,59% badanych), nigdy (1,09% badanych).

Częstotliwość spotykania się ze znajomymi pozostaje w związku z częstotliwością uczestnictwa w zajęciach, na których obecność jest obowiązkowa. Studenci, którzy regularnie spotykają się ze znajomymi, regularnie uczęszczają na zajęcia, na których obecność jest obowiązkowa.

Studenci, którzy rzadko uczestniczą w zajęciach dodatkowych (nieobjętych programem studiów), ze znajomymi spotykają się czasami (42,86% badanych), regularnie (40,07% badanych), rzadko (15,68% badanych), nigdy (1,39% badanych). Studenci, którzy regularnie uczestniczą w zajęciach dodatkowych (nieobjętych programem studiów), ze znajomymi spotykają się regularnie (45,99% badanych), czasami (33,58% badanych), rzadko (19,71% badanych), nigdy (0,73% badanych). Częstotliwość spotykania się ze znajomymi pozostaje w związku z częstotliwością obecności na zajęciach dodatkowych. Studenci, którzy regularnie spotykają się ze znajomymi, regularnie uczęszczają na zajęcia dodatkowe (nieobjęte programem studiów).

Studenci, którzy rzadko realizują zadania zespołowe w trakcie zajęć, ze znajomymi spotykają się czasami (40,2% badanych), regularnie (34,8% badanych), rzadko (24,51% badanych), nigdy (0,49% badanych). Studenci, którzy regularnie realizują zadania zespołowe w ramach zajęć, ze znajomymi spotykają się regularnie (51,36% badanych), czasami (33,7% badanych), rzadko (14,13% badanych), nigdy (0,82% badanych).

Częstotliwość spotykania się ze znajomymi pozostaje w związku z częstotliwością realizacji zadań zespołowych. Studenci, którzy regularnie spotykają się ze znajomymi, regularnie realizują w trakcie zajęć zadania zespołowe.

Studenci, którzy nigdy nie biorą aktywnego udziału w zajęciach, ze znajomymi spotykają się rzadko (33,33% badanych), czasami (33,33% badanych), regularnie (25% badanych), nigdy (8,33% badanych). Studenci, którzy rzadko biorą aktywny udział w zajęciach, ze znajomymi spotykają się czasami (39,23% badanych), regularnie (33,08% badanych), rzadko (26,15% badanych), nigdy (1,54% badanych). Studenci, którzy regularnie biorą aktywny udział w zajęciach, ze znajomymi spotykają się regularnie (46,04% badanych), czasami (35,01% badanych), rzadko (17,99% badanych), nigdy (0,96% badanych).

Częstotliwość spotykania się ze znajomymi pozostaje w związku z częstotliwością podejmowania aktywności w czasie zajęć. Studenci, którzy regularnie spotykają się ze znajomymi, regularnie biorą aktywny udział w zajęciach.

Studenci, którzy nigdy nie przygotowują się do udziału w zajęciach, ze znajomymi spotykają się czasami (38,46% badanych), regularnie (30,77% badanych), rzadko (30,77% badanych). Studenci, którzy rzadko przygotowują się do udziału w zajęciach, ze znajomymi spotykają się regularnie (37,98% badanych), czasami (36,43% badanych), rzadko (23,26% badanych), nigdy (2,33% badanych). Studenci, którzy regularnie przygotowują się do udziału w zajęciach, ze znajomymi spotykają się regularnie (39,91% badanych), czasami (39,2% badanych), rzadko (19,95% badanych), nigdy (0,94% badanych).

Częstotliwość spotykania się ze znajomymi pozostaje w związku z częstotliwością przygotowywania się do udziału w zajęciach. Studenci, którzy regularnie spotykają się ze znajomymi, regularnie przygotowują się do udziału w zajęciach.

Studenci, którzy nigdy nie uczestniczą w wykładach otwartych, ze znajomymi spotykają się regularnie (38,83% badanych), czasami (36,7% badanych), rzadko (21,81% badanych), nigdy (2,66% badanych). Studenci, którzy rzadko uczestniczą w wykładach otwartych, ze znajomymi spotykają się regularnie (42,93% badanych), czasami (42,12% badanych), rzadko (13,86% badanych), nigdy (1,09% badanych). Studenci, którzy regularnie uczestniczą w wykładach otwartych, ze znajomymi spotykają się regularnie (39,51% badanych), czasami (29,63% badanych), rzadko (29,63% badanych), nigdy (1,23% badanych).

Mimo istotnego wyniku statystycznego testu częstotliwość spotykania się ze znajomymi pozostaje bez związku z częstotliwością uczestniczenia w wykładach otwartych.

Studenci, którzy nigdy nie prowadzą zajęć z zastosowaniem nowoczesnych narzędzi, ze znajomymi spotykają się regularnie (43,21% badanych), czasami (37,86% badanych), rzadko (17,21% badanych), nigdy (1,72% badanych). Studenci, którzy rzadko prowadzą zajęcia z zastosowaniem nowoczesnych narzędzi, ze znajomymi spotykają się regularnie (51,5% badanych), czasami (37,13% badanych), rzadko (11,38% badanych). Studenci, którzy regularnie prowadzą zajęcia z zastosowaniem nowoczesnych narzędzi, ze znajomymi spotykają się czasami (38,14% badanych), regularnie (36,08% badanych), rzadko (27,74% badanych), nigdy (1,03% badanych). Częstotliwość spotykania się ze znajomymi pozostaje w związku z częstotliwością prowadzenia zajęć z zastosowaniem nowoczesnych narzędzi. Studenci, którzy regularnie prowadzą zajęcia z zastosowaniem nowoczesnych narzędzi ze znajomymi spotykają się czasami.

Analizę zależności pomiędzy częstotliwością spotykania się ze znajomymi a zaangażowaniem w realizację obowiązków studenckich ukazuje tabela 4.

Tabela 4. Zależność pomiędzy częstotliwością spotykania się ze znajomymi a zaangażowaniem w realizację obowiązków studenckich (3 testy dały wynik istotny statystycznie – kursywa)

Zależność pomiędzy czasem poświęcanym na realizację obowiązków domowych a zaangażowaniem w realizację obowiązków studenckich w poniższym zakresie	Wynik χ^2	Istotność	V Cramera	C Pearsona
Przygotowanie się do udziału w zajęciach	11,089	0,521	0,063	0,109
<i>Aktywny udział w zajęciach</i>	<i>21,754</i>	<i>0,040</i>	<i>0,089</i>	<i>0,152</i>
Przygotowanie się do kolokwium, egzaminów	10,209	0,598	0,061	0,105
<i>Czytanie literatury naukowej</i>	<i>27,795</i>	<i>0,006</i>	<i>0,100</i>	<i>0,171</i>
Realizacja praktyk studenckich	19,347	0,080	0,099	0,170
Planowanie i prowadzenie badań empirycznych	6,029	0,644	0,070	0,098
Pisanie pracy dyplomowej	17,811	0,122	0,097	0,166
Indywidualny rozwój naukowy	16,695	0,161	0,081	0,138
Prowadzenie zajęć dydaktycznych	6,359	0,607	0,087	0,122
Pisanie artykułów naukowych	6,968	0,540	0,082	0,115
Uczestnictwo w konferencjach naukowych	7,425	0,492	0,078	0,109
<i>Uczestnictwo w życiu uczelni</i>	<i>55,460</i>	<i>0,000</i>	<i>0,151</i>	<i>0,254</i>

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Analiza dotyczy tylko odpowiedzi w ramach testów istotnych statystycznie.

Studenci, którzy bardzo źle oceniają indywidualne zaangażowanie w aktywny udział w zajęciach, ze znajomymi spotykają się regularnie (42,5% badanych), czasami (35% badanych), rzadko (17,5% badanych), nigdy (5% badanych). Studenci, którzy bardzo dobrze oceniają indywidualne zaangażowanie w aktywny udział w zajęciach, ze znajomymi spotykają się regularnie (47,37% badanych), czasami (36,36% badanych), rzadko (16,27% badanych).

Mimo istotnego wyniku statystycznego testu częstotliwość spotykania się ze znajomymi pozostaje bez związku z indywidualną oceną zaangażowania w aktywny udział w zajęciach.

Studenci, którzy bardzo źle oceniają indywidualne zaangażowanie w czytanie literatury naukowej, ze znajomymi spotykają się regularnie (54,76% badanych), czasami (23,81% badanych), rzadko (21,43% badanych). Studenci, którzy bardzo dobrze oceniają indywidualne zaangażowanie w czytanie literatury naukowej, ze znajomymi spotykają się czasami (40,38% badanych), regularnie (32,05% badanych), rzadko (26,28% badanych), nigdy (1,28% badanych). Częstotliwość spotykania się ze znajomymi pozostaje w związku z indywidualną oceną zaangażowania w czytanie literatury naukowej. Studenci, którzy bardzo dobrze oceniają indywidualne zaangażowanie w czytanie literatury, ze znajomymi spotykają się czasami.

Studenci, którzy bardzo źle oceniają indywidualne zaangażowanie w uczestnictwo w życiu uczelni, ze znajomymi spotykają się regularnie (34,48% badanych), czasami (31,03% badanych), rzadko (29,31% badanych), nigdy (5,17% badanych). Studenci, którzy bardzo dobrze oceniają indywidualne zaangażowanie w uczestnictwo w życiu uczelni, ze znajomymi spotykają się regularnie (55,1% badanych), czasami (26,53% badanych), rzadko (16,33% badanych), nigdy (2,04% badanych).

Mimo istotnego wyniku statystycznego testu częstotliwość spotykania się ze znajomymi pozostaje bez związku z indywidualną oceną zaangażowanie w życie uczelni.

Podsumowanie

Studenci podejmują role wspólnotowe w ramach przynależności do organizacji społecznych, realizacji roli wolontariusza oraz kolegi, koleżanki. Rolę wolontariusza podejmuje 14,1% badanych, natomiast 20% planuje podjąć wolontariat w najbliższej przyszłości (w czasie studiów). Do organizacji społecznej należy 13,6% badanych studentów, a 22,1% planuje rozpocząć aktywność w organizacji społecznej w najbliższej przyszłości (w czasie studiów). Podejmowanie roli wolontariusza nie zajmuje badanym zbyt dużo czasu. Większość studentów (62,4% badanych) poświęca działalności społecznej mniej niż 5 godzin w tygodniu. Realizujący rolę wolontariusza studenci najczęściej udzielają wsparcia potrzebującym dzieciom, młodzieży (60,4% badanych), osobom dorosłym (34% badanych), instytucjom (14,6% osób badanych), osobom chorym (13,9% badanych), osobom starszym (13,2% badanych) oraz zwierzętom (7,6% badanych).

Podejmowanie roli wolontariusza w sposób pozytywny oddziałuje na proces studiowania i szeroko rozumiany rozwój młodego człowieka, który ma okazję w toku praktycznych działań, realizacji konkretnych obowiązków rozwijać umiejętności zawodowe i interpersonalne. Jako wolontariusz przygotowuje się do przyszłego samodzielnego i aktywnego uczestnictwa w społeczeństwie.

Większość badanych (43,3%) spotyka się ze znajomymi kolegami i koleżankami regularnie, 38,1% czasami, 17,6% rzadko, a jedynie 1% nigdy. Do grona znajomych badanych studentów należą głównie koledzy i koleżanki z uczelni (w przypadku 85,8% badanych), członkowie rodziny (w przypadku 42,3% badanych), koledzy i koleżanki z wcześniejszych szkół (w przypadku 26,6% badanych), koledzy i koleżanki wolontariusze (w przypadku 18,7% badanych), koledzy i koleżanki z pracy (w przypadku 15% badanych).

Studencka grupa społeczna jest niezwykle istotna dla studium młodego człowieka. Osoby, z którymi student dzieli rzeczywistość uniwersytecką i, co za tym idzie, pasje i zainteresowania oraz spędza czas wolny między zajęciami, mają ogromny wpływ na indywidualny rozwój. Młodzi ludzie uczą się od siebie

wzajemnie, wspólnie pracują i w toku rozmów i dyskusji kształtują poglądy na temat otaczającego świata i rzeczywistości społecznej.

W toku prowadzonych badań nie stwierdzono związków między podejmowaniem i realizacją roli wspólnotowej, wolontariusza i członka organizacji a studiowaniem z perspektywy realizacji roli studenta. Stwierdzono natomiast związek między podejmowaniem i realizacją roli kolegi i koleżanki a studiowaniem. Im częstsze spotkania ze znajomymi, tym częstsza realizacja podstawowych obowiązków studenckich, takich jak uczestnictwo w zajęciach, na których obecność jest obowiązkowa, uczestnictwo w zajęciach dodatkowych (nieobjętych programem studiów), realizacja w trakcie zajęć zadań zespołowych, aktywny udział w zajęciach, przygotowanie się do udziału w zajęciach. W przypadku realizacji takich obowiązków jak prowadzenie zajęć z zastosowaniem nowoczesnych narzędzi oraz indywidualnej oceny zaangażowania w czytanie literatury naukowej regularna częstotliwość spotkań ze znajomymi ma charakter niesprzyjający. Spotkania ze znajomymi studentami motywują badanych do realizacji obowiązków studenckich i szeroko rozumianego rozwoju indywidualnego oraz wzrostu studenckiej grupy społecznej.

Bibliografia

1. Bauman T. (2006), *Dydaktyka szkoły wyższej – ujęcie dyscyplinarne*, [W:] *Problemy edukacji w szkole wyższej*, A. Szerłąg (red.), Impuls, Kraków.
2. Gołębnik B.D. (2006), *Stawanie się refleksyjnym nauczycielem akademickim*, [W:] A. Szerłąg (red.), *Problemy edukacji w szkole wyższej*, Impuls, Kraków.
3. Malewski M. (2008), *O akademickich okrętach flagowych i trójkątach Clarka*, [W:] *Pytanie o szkołę wyższą w trosce o człowieczeństwo*, B.D. Gołębnik (red.), Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej, Wrocław.
4. Najduchowska H., Wnuk-Lipińska E. (1992), *Dekadencja. Edukacja i perspektywy życiowe studentów*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa – Łódź.
5. Niemiec B. (2007), *Okres studiów – czasem dorastania do odpowiedzialności. Aksjologiczny wymiar studiowania*, [W:] D. Skulicz (red.), *Studenci we wspólnocie akademickiej*, Impuls, Kraków.
6. Szczepański J. (1970), *Elementarne pojęcia socjologii*, PWN, Warszawa.
7. Znaniński F. (1984), *Spoleczne role uczonych*, PWN, Warszawa.
8. Znaniński F. (2011), *Relacje społeczne i role społeczne. Niedokończona socjologia systematyczna*, PWN, Warszawa.
9. Żłobicki W. (2006), *Podmiotowość człowieka jako podstawa edukacji akademickiej*, [W:] A. Szerłąg (red.), *Problemy edukacji w szkole wyższej*, Impuls, Kraków.

**Studying from the perspective of the community social role elements
in the contemporary university reality**

Key words: studying, students, social roles, university.

Summary: Studying is formed by process of education and self – study. Studying is proceeding in connection with professional social roles, family social roles and community social roles. Studying is proceeding in connection with present university condition. University is a part of social reality, which is describing by international and connected with definite country acts of social becoming. University studying allows to identify students social group that is the part of article analysis.

The article is the research report (studies have been conducted in the oldest polish universities).

Quantitative and qualitative research is a part of pedagogy of higher education. Research conclusions are important for the whole society and every student because are connected with social roles activity in harmony with studying high quality.

The article is an attempt to diagnose the course of study, made from the perspective of implementation of the community social role under the conditions of the contemporary university reality and an attempt to answer the question how studying is conditioned by the current (undertaken in the course of the study) community role. The answer to this question is possible by analysing the forms of community activities taken by students during studying.

Dane do korespondencji:

Dr Monika Chorab

e-mail: monika.chorab@gmail.com